

MEDKULTURNA GERMANISTIKA – PROGRAM NA STIČIŠČU TREH DEŽEL – Poročilo o programu in njegovi pripravi

Dvopredmetni program druge stopnje z imenom Medkultura germanistika smo pripravili na Oddelku za germanistiko Filozofske fakultete v Mariboru in v precej pogledih odstopa od tradicionalnega študija nemškega jezika in književnosti. Kako povezujemo in razumemo pojem medkulturnosti v povezavi z germanističnim študijem? V znanosti uveljavljen pojem medkulturne germanistike je strokovni in krovni termin. Označuje interdisciplinarno germanistično kulturno znanost, ki sobivanja in stikov med kulturami ter jeziki ne razume kot oviro, ampak kot prednost, saj pomaga pri razvoju dialoga med kulturami in pri mednarodnem delovanju (prim. npr. Wierlacher 2003: 1–47). Tako gledanje na pojave v jeziku in kulturi odpira nova področja in nove perspektive obravnavanja jezika, kulture in literature, pa tudi jezikovnih stikov. Novi pogledi na germanistične študije pa morajo biti seveda prilagojeni okolju, za katerega študij izobrazuje. Tako je pripravljen program specifično orientiran na regionalne prostore obmejnega življenja v Sloveniji, Avstriji in deloma tudi na Madžarskem.

Program v veliki meri upošteva stičnost jezikov in kultur ter regionalnost, kar je usklajeno s kompetencami in poklicnimi profili. Tako program sledi najnovjšim trendom v oblikovanju germanističnih MA programov, ki upoštevajo medkulturno ter jezikovnostično komponento, prav tako sledi izpolnjevanju ciljev jezikovne in regionalne politike EU ter senzibilizira za jezikovne in kulturne podobnosti ter razlike med obmejnimi regijami v Sloveniji, Avstriji in na Madžarskem.

Program sledi smernicam evropske jezikovne politike, saj težišče programa spodbuja razvijanje medkulturnih, medsosedskih odnosov in povezovanja v regijah. Nadalje program spodbuja oblikovanje medjezične podobe Evrope in upošteva sodobno razumevanje funkcionalne večjezičnosti. Razen tega program spodbuja učenje in uporabo manj razširjenih jezikov in jezikov manjšin, saj v omenjenih avstrijskih in slovenskih regijah najdemo avtohtone manjšine, v zadnjih obdobjih tudi priseljence, ki so dnevno soočeni z medjezikovnimi in medkulturnimi stiki med slovensko in nemško govorečim okoljem.

Program Medkulturna germanistika sledi tudi Resoluciji o nacionalnem programu visokega šolstva 2007–2010 v Sloveniji, saj je bistveni sestavni del programa regionalno povezovanje pri izvedbi (praksa in določeni seminarji se izvajajo na Centru za medkulturne študije v Fürstenfeldu v Avstriji), sam študij tujega jezika pa tudi predvideva medpodročne povezave in povezovanje kulture nemškega (predvsem avstrijskega) govornega prostora z uporabnimi kulturološkimi in organizacijskimi znanji, kar omogoča zaposlovanje v gospodarstvu, storitvenih dejavnostih in turizmu.

Omeniti je potrebno še, da program sledi tudi Lizbonski strategiji Evropske unije, saj struktura programa omogoča povezovanje z ustanovami s področij, na katerih se odlične sporazumevalne zmožnosti v tujem jeziku (nemščini) povezujejo z drugimi znanji in zmožnostmi.

Program je Oddelek za germanistiko pripravljaval tako, da so bili najprej določeni poklicni profili, nato kompetence, ki jih diplomanti za opravljanje določenih poklicev morajo imeti, šele nato pa so bile določene vsebine mo-

dulov in predmetov v okviru modulov, ki omogočajo pridobivanje teh kompetenc. S tem pristopom smo se izognili morebitnemu ponavljanju vsebin tekom študija, s tem ponujamo koherentnost samih modulov, nadgrajevanje vsebin in s tem predvsem ciljno izobražujemo za bodoče poklice. Torej se v veliki meri povezujemo s prakso in stremimo za tem, da bodo diplomanti pripravljene na svojo poklicno pot.

Zaposljivost bodočih diplomantov je možna na naslednjih področjih, ki jih tukaj ne navajam po verjetnosti možnosti zaposlovanja, ampak naključno: gospodarstvo, storitvene dejavnosti, ustanove z medregionalnim in mednarodnim povezovanjem in sodelovanjem na področju kulture, politike, znanosti, gospodarstva, kulturne ustanove, turizem, medijske hiše, znanstvene ustanove. Z znanjem, razumevanjem in senzibilizacijo za medkulturne razlike, obenem pa z odličnim poznavanjem nemškega jezika, kulture in literature bodo diplomanti lahko sodelovali v stičnem prostoru kot eksperti za podobnosti in razlike v njem.

Posebnost programa je tudi opravljanje prakse v Avstriji v regijah Vzhodna Štajerska in Gradiščanska, in sicer v medijskih hišah, podjetjih, turizmu, kulturnih in upravnih ustanovah. Organizacijo prakse je prevzel Center za medkulturne študije iz Fürstenfelda na avstrijskem Štajerskem, ki je raziskovalna in izobraževalna ustanova.

Za sam predmetnik programa je značilna modularna zasnovanost, pri čemer so moduli razumljeni kot zaključene enote, v katerih se vsebine ne ponavljajo in ki so integrirane. Predvideno je zaporedno izvajanje modulov, ki ima gotovo dober učinek na doseganje boljših študijskih rezultatov in ki je logično utemeljena s samimi vsebinami modulov.

V programu je več kot deset odstotkov izbirnosti, pri čemer ponujamo tudi tako imenovane dopolnilne vsebine, kot so madžarski jezik na začetni stopnji in določene vsebine iz slovenskega jezika in kulture ter literature.

Ne glede na to, da so programi medkulturne germanistike novost, jih najdemo v različnih evropskih državah, kar je pokazala mednarodna primerjava predlaganega programa, ki smo jo pripravili v okviru priprave. Pokazalo se je, da je program v celoti mednarodno primerljiv, kar kaže primerjava s podobnimi programi iz Bayreutha (*Interkulturelle Germanistik, Sprach- und Literaturwissenschaftliche Fakultät*), Göttingena (*Interkulturelle Germanistik, Deutsch als Fremdsprache, Philosophische Fakultät*) in Tübingena (*Interkulturelle deutsch französische Studien, Neuphilologische Fakultät v sodelovanju z Université de Provence*) v Nemčiji.

Kot že rečeno, ima program modularno zasnovano. Moduli so naslednji: osnove medkulturne germanistike, nemški jezik v praksi, književnost v medkulturnem dialogu, jeziki v stiki, praksa, dopolnilne študije (izbira med predmeti s področja slovenskega jezika in literature ali učenjem madžarskega jezika ter spoznavanjem madžarske kulture), magistrsko delo. Nekaj vsebin iz posameznih modulov: jezik in literatura v popularni kulturi, kontrastivna tekstologija, tvorjenje pisnih/ustnih besedil, regionalno v nemški literaturi stičnih prostorov, veljezičnost in jezikovni stiki, slovaropisje kot kulturna praksa, medkulturnost v strokovni komunikaciji ...

Program študente pripravlja tudi na samostojno znanstveno in raziskovalno ter projektno delo, kar jim omogoča, da bodo študij po želji lahko nadaljevali na

stopnji doktorskega študija, na primer na doktorskem programu Germanistične študije na isti fakulteti.

Sklep

Poročilo predstavlja dvopredmetni program druge stopnje z imenom Medkulturna germanistika, pripravljen na Oddelku za germanistiko Filozofske fakultete v Mariboru. Program v precej pogledih odstopa od tradicionalnega študija nemškega jezika in književnosti, med drugim tudi zaradi tega, ker v veliki meri upošteva stičnost jezikov in kultur ter regionalnost, kar je usklajeno s kompetencami in poklicnimi profili. V poročilu so natančneje orisani naslednji elementi: vzroki in povod za pripravljane takšnega programa, cilji, ki jih s programom želimo doseči, kompetence, ki si jih bodo študentke in študenti pridobili, možnosti zaposlovanja ter umestitev programa v širši družbeni

okvir. Predstavljena je tudi modularna zasnova programa; tako značilnosti in razumevanje modularnosti kot tudi moduli sami. Na kratko so predstavljeni še mednarodna primerljivost programa, opravljanje prakse tekom študija in možnosti nadaljevanja študija na nivoju doktorskega programa s področja germanističnih študij, ki je v pripravi na isti fakulteti.

Literatura

Vida JESENŠEK, Alja LIPAVIC OŠTIR idr, 2008: *Akreditacija programa Medkulturna germanistika*. Maribor: Filozofska fakulteta.

Alois WIERLACHER, Andrea BOGNER (ur.), 2003: *Handbuch interkulturelle Germanistik*. Stuttgart/Weimar: Metzler.

Alja Lipavic Oštir,

*Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta,
alja.lipavic@uni-mb.si*